

На основу члана 54. став 1. и члана 265. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 – др. закон, 83/18, 9/20 и 62/23),

Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК

о услугама везе за пренос података за Јединствено европско небо

Предмет правилника

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови који се односе на карактеристике, начин коришћења и одржавања комуникационих система којима се пружају услуге везе за пренос података за Јединствено европско небо, а које у општем ваздушном саобраћају користе оператери ваздухоплова и пружаоци услуга у ваздушном саобраћају за летове који се обављају у складу са правилима инструменталног летења унутар ваздушног простора Републике Србије изнад нивоа лета 285.

Преузимање прописа Европске уније

Члан 2.

Овим правилником се у домаће законодавство преузимају:

1) Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 од 16. јануара 2009. године о утврђивању захтева у погледу услуга везе за пренос података за Јединствено европско небо, измењена и допуњена следећим уредбама:

(1) Спроведбеном уредбом Комисије (ЕУ) 2015/310 од 26. септембра 2015. године;

(2) Спроведбеном уредбом Комисије (ЕУ) 2019/1170 од 8. јула 2019. године;

(3) Спроведбеном уредбом Комисије (ЕУ) 2020/208 од 14. фебруара 2020. године;

2) Спроведбена одлука Комисије (ЕУ) 2019/2012 од 29. новембра 2019. године о изузећима на основу члана 14. Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 од 16. јануара 2009. године о утврђивању захтева у погледу услуга везе за пренос података за Јединствено европско небо.

Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 из става 1. тачка 1) овог члана дата је у Прилогу 1, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Спроведбена одлука Комисије (ЕУ) 2019/2012 из става 1. тачка 2) овог члана дата је у Прилогу 2, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значање:

1) *веза за пренос података (Datalink)* је веза за дигиталну комуникацију ваздух - земља између ваздухоплова и система на земљи;

2) *Eurocae* је Европска организација за опрему у цивилном ваздухопловству, основана 1963. године у циљу развоја индустријских стандарда за ваздухопловну опрему и повезане системе;

3) *комуникација посредством везе за пренос података* је вид комуникације при коме се поруке размењују посредством везе за пренос података;

4) *Уредба (ЕЗ) бр. 549/2004* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 549/2004 од 10. марта 2004. године којом се предвиђа оквир за формирање Јединственог

европског неба (Оквирна уредба). Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о условима које морају да испуњавају пружаоци услуга у ваздушној пловидби („Службени гласник РС”, бр. 26/20, 154/20 и 24/21);

5) *Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1032/2006* је Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1032/2006 од 6. јула 2006. године која утврђује захтеве за аутоматске системе за размену података о лету у сврху најаве, координације и примопредаје летова између јединица контроле летења. Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о захтевима за аутоматске системе за размену података о лету („Службени гласник РС”, број 23/12);

6) *Уредба (ЕЗ) бр. 552/2004* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 552/2004 од 10. марта 2004. године о интероперабилности Европске мреже управљања ваздушним саобраћајем (Уредба о интероперабилности). Ова уредба је у Републици Србији примењена Правилником о преузимању прописа Европске уније о интероперабилности Европске мреже управљања ваздушним саобраћајем („Службени гласник РС”, број 69/11);

7) *Уредба (ЕЗ) бр. 216/2008* је Уредба Европског парламента и Савета (ЕЗ) бр. 216/2008 од 20. фебруара 2008. године о основним правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Европске агенције за безбедност ваздушног саобраћаја, која је стављена ван снаге доношењем Уредбе (ЕУ) бр. 2018/1139 Европског парламента и Савета од 4. јула 2018. године о заједничким правилима у области цивилног ваздухопловства и оснивању Агенције Европске уније за безбедност ваздушног саобраћаја. Упућивање на Уредбу (ЕЗ) бр. 216/2008 у Прилогу овог правилника сматра се упућивањем на Уредбу (ЕУ) бр. 2018/1139, која је у Републици Србији примењена Правилником о заједничким правилима Европске уније у области цивилног ваздухопловства и надлежностима Агенције Европске уније за безбедност ваздушног саобраћаја („Службени гласник РС”, број 154/20).

Изрази „држава чланица” и „Заједница”, који се користе у Прилогу овог правилника, тумаче се сагласно тач. 2. и 3. Анекса II Мултилатералног споразума између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја (ЕСАА споразум).

Остали изрази имају значење које је одређено у члану 2. Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 из Прилога 1. овог правилника.

Примена захтева Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 на ваздушни простор Републике Србије

Члан 4.

Захтеви Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 из Прилога 1. овог правилника, који се односе на ваздушни простор дефинисан у Анексу I, примењују се и на ваздушни простор Републике Србије.

Прелазна одредба

Члан 5.

Пружаоци услуга у ваздушном саобраћају и оператери ваздухоплова дужни су да се ускладе са одредбама овог правилника најкасније до 1. септембра 2024. године.

Ступање на снагу

Члан 6.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Бр. 5/1-01-0016/2023-0001

У Београду, 29. септембра 2023. године

Директор

Мирјана Чизмаров

**Уредба Комисије (ЕЗ) број 29/2009 од 16. јануара 2009. године
о утврђивању захтева у погледу услуга везе за пренос података за Јединствено
европско небо**

Члан 1.

Предмет и област примене

1. Овом уредбом утврђују се захтеви за координирано увођење услуга везе за пренос података на основу преноса података ваздух-земља од тачке до тачке, како је дефинисано у члану 2. тачка 5).

2. Ова уредба се примењује на:

а) системе за обраду података о лету, њихове саставне делове и повезане процедуре, као и на кориснички интерфејс, његове саставне делове и повезане процедуре, које користе јединице контроле летења у пружању услуга у општем ваздушном саобраћају;

б) кориснички интерфејс у ваздухоплову и повезане процедуре;

ц) комуникационе системе ваздух-земља, њихове саставне делове и са њима повезане процедуре;

3. Ова уредба се примењује на све летове који се обављају у општем ваздушном саобраћају у складу са правилима инструменталног летења унутар ваздушног простора изнад *FL 285*, који је дефинисан у Анексу I, Делови А и Б.

4. Ова уредба се примењује на пружаоце услуга у ваздушном саобраћају (у даљем тексту: пружаоци *ATS*) који пружају услуге у општем ваздушном саобраћају унутар ваздушног простора из става 3. и у складу са одговарајућим датумима примене.

Члан 2.

Дефиниције

За сврхе ове уредбе примењују се дефиниције из члана 2. Уредбе (ЕЗ) бр. 549/2004.

Примењују се, такође, следеће дефиниције:

1) „услуга везе за пренос података” је скуп повезаних трансакција управљања ваздушним саобраћајем, подржаних ваздух-земља комуникацијом посредством везе за пренос података, које имају јасно дефинисан оперативни циљ, а започињу и завршавају се оперативним догађајем;

2) „оператер” је лице, организација или предузеће које обавља лет ваздухопловом или нуди обављање таквог лета;

3) „јединица која пружа услуге у ваздушном саобраћају” (у даљем тексту: *ATS* јединица) је јединица, цивилна или војна, која је одговорна за пружање услуга у ваздушном саобраћају;

4) „споразум о нивоу услуге” је онај део уговора о услугама између организација, којим се договара одређени ниво услуге, нарочито у вези са квалитетом и перформансама услуге преноса података;

5) „ пренос података ваздух-земља од тачке до тачке” је двосмерна комуникација између ваздухоплова и субјекта комуникације на земљи, која се ослања на скуп расподељених функција, како би се постигло следеће:

а) предаја и пријем пакета битова узлазним и силазним везама, посредством мобилне везе за пренос података између комуникационих система на земљи и у ваздухоплову;

- б) предаја и пријем јединица података између система на земљи и у ваздухоплову, који садрже апликације ваздух-земља са:
- (i) преносом јединица података земаљским комуникационим путевима и мобилним везама за пренос података;
 - (ii) кооперативним механизмима на оба краја за пренос јединица података;
- б) „државни ваздухоплов” је сваки ваздухоплов који се користи у војне, царинске или полицијске сврхе;
- 7) „државни ваздухоплов намењен за превоз” је државни ваздухоплов са непокретним крилима који је пројектован за превоз лица и/или терета;
- 8) „апликација ваздух-земља” је скуп међусобно радно повезаних функција ваздух-земља, који служи за подршку услугама у ваздушном саобраћају;
- 9) „комуникација између крајњих корисника” је пренос информација између истоврсних апликација ваздух-земља;
- 10) „комуникација ваздух-земља” је двосмерна комуникација између комуникационих система у ваздухоплову и на земљи;
- 11) „политика обезбеђивања” је скуп циљева, правила понашања за кориснике и администраторе и захтева за конфигурацију система и управљање системом, који су заједно осмишљени за заштиту система и средстава комуникације за пружање услуга везе за пренос података од незаконитог ометања;
- 12) „подаци о адреси” су информације које се односе на адресу система или мреже субјекта који учествује у комуникацији ваздух-земља посредством везе за пренос података и које омогућавају недвосмислено утврђивање места на којем се налази субјект;
- 13) „интегрисани систем за почетну обраду плана лета” (у даљем тексту: *IFPS*) је систем унутар Европске мреже за управљање ваздушним саобраћајем путем којег се, унутар ваздушног простора на који се односи ова уредба, обезбеђују централизоване услуге обраде и дистрибуције планова лета, које се односе на примање, потврђивање и дистрибуцију планова лета;
- 14) „неоперативан”, у вези са саставним деловима у ваздухоплову, означава да саставни део не испуњава своју планирану намену или не функционише доследно у оквиру својих оперативних граница или дозвољених одступања.

Члан 3.

Услуге везе за пренос података

1. Пружаоци *ATS* обезбеђују да јединице *ATS*, које пружају услуге у ваздушном саобраћају унутар ваздушног простора из члана 1. став 3, имају могућност да пружају и користе услуге везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II.
2. Не доводећи у питање став 3. овог члана, оператери су дужни да обезбеде да ваздухоплови, који обављају летове из члана 1. став 3, од 5. фебруара 2020. године имају могућност коришћења услуга везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II.
3. Став 2. не примењују се на:
 - а) ваздухоплов са појединачном потврдом о пловидбености која је први пут издата пре 1. јануара 1995. године,
 - б) ваздухоплов са појединачном потврдом о пловидбености која је први пут издата пре 31. децембра 2003. године, а који ће до 31. децембра 2022. године престати са летењем у ваздушном простору из члана 1. став 3;

ц) ваздухоплов са појединачном потврдом о пловидбености која је први пут издата пре 1. јануара 2018. године и у који је пре тог датума уграђена опрема везе за пренос података, која испуњава захтеве једног од докумената *Eurocaea*, наведених у тачки 10. Анекса III.

д) ваздухоплов који има сертифицирани максимални број места за 19 путника или мање и максималну сертифицивану масу на полетању од 45.359 kg (100.000 lbs) или мање и са појединачном потврдом о пловидбености која је први пут издата пре 5. фебруара 2020. године;

е) државни ваздухоплов;

ф) ваздухоплов који лети у ваздушном простору из члана 1. став 3. у сврху тестирања, испоруке или одржавања, или код кога су саставни делови везе за пренос података привремено неоперативни у складу са условима одређеним у важећој листи минималне опреме ваздухоплова, која се захтева тачком 1. Анекса III.

4. Државе чланице које одлуче да нови државни ваздухоплов намењен за превоз, који се ставља у употребу после 1. јануара 2019. године, опреме могућношћу везе за пренос података ослањањем на стандарде који нису специфични за војне оперативне захтеве, дужне су да обезбеде да ти ваздухоплови имају могућност коришћења услуга везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II.

Члан 4.

Повезане процедуре

Пружаоци *ATS* који пружају услуге у ваздушном саобраћају и оператери који користе услуге у ваздушном саобраћају подржане услугама везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II, примењују заједничке стандардне процедуре које су у складу са одговарајућим одредбама Међународне организације цивилног ваздухопловства (у даљем тексту: *ICAO*) за:

1. успостављање комуникације посредством везе за пренос података између контролора и пилота (у даљем тексту: *CPDLC*);
2. размену оперативних *CPDLC* порука;
3. пренос *CPDLC*;
4. привремену обуставу употребе *CPDLC* захтева пилота;
5. отказ и искључење *CPDLC*;
6. попуњавање планова лета у погледу информација које се односе на могућност везе за пренос података.

Члан 5.

Обавезе пружалаца услуга у ваздушном саобраћају у погледу комуникација посредством везе за пренос података

1. Пружаоци *ATS* обезбеђују да системи на земљи из члана 1. став 2. и њихови саставни делови подржавају апликације ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

2. Пружаоци *ATS* обезбеђују да системи на земљи из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови примењују комуникацију између крајњих корисника у складу са захтевима из Дела А Анекса IV, за размену података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

3. Пружаоци *ATS* који се ослањају на друге организације за пружање услуга комуникације разменом података са ваздухопловом, која је неопходна за апликације ваздух-земља дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III,

обезбеђују да се те услуге пружају у складу са условима из споразума о нивоу услуге, укључујући нарочито:

а) опис услуга комуникације у складу са захтевима за услуге везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II;

б) опис политике обезбеђивања успостављене за обезбеђење размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III;

ц) релевантне материјале које треба обезбедити за праћење квалитета услуге и перформанси услуга комуникације.

4. Пружаоци *ATS* закључују одговарајуће споразуме којима се обезбеђује да се размена података може успоставити са свим ваздухопловима који лете у ваздушном простору под њиховом надлежношћу и који имају могућност везе за пренос података у складу са захтевима из ове уредбе, уз уважавање могућих ограничења у покривености својствених коришћеној комуникационој технологији.

5. У својим системима за обраду података о лету, пружаоци *ATS* примењују поступке прослеђивања пријаве на систем и обавештавања следеће надлежне *ATC* јединице у складу са Уредбом Комисије (ЕЗ) број 1032/2006, у погледу захтева за аутоматске системе за размену података о лету који подржавају услуге везе за пренос података.

6. Пружаоци *ATS* прате квалитет услуга комуникације и потврђују њихову усклађеност са нивоом перформанси који се захтева за оперативно окружење под њиховом надлежношћу.

Члан 6.

Обавезе оператора у погледу комуникација посредством везе за пренос података

1. Оператери обезбеђују да системи у ваздухоплову из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови уграђени у ваздухоплов из члана 3. став 2. подржавају апликације ваздух-земља дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

2. Оператери обезбеђују да системи у ваздухоплову из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови уграђени у ваздухоплов из члана 3. став 2. примењују комуникације између крајњих корисника у складу са захтевима из дела А Анекса IV за размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

3. Оператери обезбеђују да системи у ваздухоплову из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови уграђени у ваздухоплов из члана 3. став 2. примењују комуникације ваздух-земља у складу са захтевима из Дела Б или Дела Ц Анекса IV за размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

4. Оператери из става 3. закључују одговарајуће споразуме којима се обезбеђује да се може успоставити размена података између њихових ваздухоплова који имају могућност везе за пренос података и свих *ATS* јединица које могу контролисати летове које они обављају у ваздушном простору из члана 1. став 3, уз уважавање могућих ограничења у покривености својствених коришћеној комуникационој технологији.

Члан 7.

Опште обавезе држава чланица у погледу комуникација посредством везе за пренос података

1. Државе чланице које су именовале пружаоце *ATS* у ваздушном простору из члана 1. став 3. обезбеђују да су услуге комуникације ваздух-земља, које испуњавају захтеве из Дела Б Анекса IV, доступне оператерима за ваздухоплове који лете унутар тог ваздушног простора који је под њиховом надлежношћу, за размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III, уз уважавање могућих ограничења у покривености својствених коришћеној комуникационој технологији.

2. Државе чланице обезбеђују да пружаоци услуга у ваздушној пловидби и други субјекти који пружају услуге комуникације спроводе одговарајућу политику обезбеђивања приликом размене података у оквиру услуга везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II, пре свега применом заједничких правила обезбеђивања, како би се заштитили дистрибуирани физички ресурси који подржавају те размене података.

3. Државе чланице обезбеђују примену усклађених процедура за управљање подацима о адреси како би се недвосмислено идентификовали комуникациони системи ваздух-земља који подржавају размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

Члан 8.

Комуникација посредством везе за пренос података за државне ваздухоплове намењене за превоз

1. Државе чланице обезбеђују да системи у ваздухоплову из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови уграђени у државни ваздухоплов намењен за превоз из члана 3. став 4, подржавају апликације ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

2. Државе чланице обезбеђују да системи у ваздухоплову из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови уграђени у државни ваздухоплов намењен за превоз из члана 3. став 4, примењују комуникацију између крајњих корисника у складу са захтевима из Дела А Анекса IV за размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

3. Државе чланице обезбеђују да системи у ваздухоплову из члана 1. став 2. тачка ц) и њихови саставни делови уграђени у државни ваздухоплов намењен за превоз, из члана 3. став 4, примењују комуникацију ваздух-земља у складу са захтевима наведеним у Делу Б или Делу Ц Анекса IV за размене података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III.

Члан 9.

Обавезе пружалаца услуга у ваздушној пловидби и других субјеката у погледу комуникација посредством везе за пренос података

Пружаоци услуга у ваздушној пловидби и други субјекти који пружају услуге комуникације за размену података апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III, обезбеђују да системи на земљи из члана 1. став 2. тачка ц) примењују комуникацију ваздух-земља у складу са захтевима из Дела Б или Дела Ц Анекса IV.

Члан 10.

Безбедносни захтеви

Државе чланице предузимају неопходне мере како би обезбедиле да свакој промени постојећих система из члана 1. став 2. или увођењу нових система претходи процена безбедности, укључујући утврђивање опасности, процену и ублажавање ризика, које спроводе заинтересоване стране.

Члан 11.

Усаглашеност или погодност за употребу саставних елемената

Пре издавања ЕЗ декларације о усаглашености или погодности за употребу из члана 5. Уредбе (ЕЗ) број 552/2004, произвођачи саставних делова система из члана 1. став 2. ове уредбе или њихови овлашћени заступници основани у Заједници, оцењују усаглашеност или погодност за употребу ових саставних делова у складу са захтевима утврђеним у Анексу V.

Међутим, поступци сертификације пловидбености који испуњавају услове из Уредбе (ЕЗ) бр. 216/2008, кад се примењују на саставне делове у ваздухоплову из члана 1. став 2. тач. б) и ц) ове уредбе, сматрају се поступцима прихватљивим за оцену усаглашености ових саставних делова ако укључују доказ о испуњености захтева ове уредбе у погледу интероперабилности, перформанси и безбедности.

Члан 12.

Верификација система

1. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби који могу да докажу или који су доказали да испуњавају услове утврђене у Анексу VI, врше верификацију система из члана 1. став 2. тач. а) и ц) у складу са захтевима утврђеним у Делу А Анекса VII.

2. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби који не могу да докажу да испуњавају услове утврђене у Анексу VI закључују са именованим телом, као подуговарачем, уговоре за верификацију система из члана 1. став 2. тач. а) и ц). Та верификација се врши у складу са захтевима утврђеним у Делу Б Анекса VII.

Члан 13.

Додатни захтеви

1. Пружаоци *ATS* обезбеђују да се размене података ваздух-земља у оквиру апликација ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III, снимају у складу са стандардима *ICAO* наведеним у тач. 6, 7. и 8. Анекса III, уколико се односе на функцију снимања комуникација посредством везе за пренос података на земљи.

2. Документ *Eurocae* наведен у тачки 9. Анекса III сматра се довољним начином доказивања усклађености са захтевима за снимање размене података ваздух-земља из става 1, који су одређени у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 6, 7. и 8. Анекса III.

3. Пружаоци *ATS*:

а) израђују и одржавају оперативне приручнике који садрже неопходна упутства и информације, како би омогућили одговарајућем особљу да примењује ову уредбу;

б) обезбеђују да су приручници из тачке а) доступни и ажурни и да њихово ажурирање и дистрибуција подлежу одговарајућем управљању квалитетом и конфигурацијом документације;

ц) обезбеђују да методе рада и оперативни поступци буду у складу са овом уредбом.

4. Државе чланице предузимају неопходне мере како би обезбедиле да централизована служба за обраду и дистрибуцију планова лета:

а) израђује и одржава оперативне приручнике који садрже неопходна упутства и информације, како би омогућила одговарајућем особљу да примењује ову уредбу;

б) обезбеђује да су приручници из тачке а) доступни и ажурни и да њихово ажурирање и дистрибуција подлежу одговарајућем управљању квалитетом и конфигурацијом документације;

ц) обезбеђује да методе рада и оперативни поступци буду у складу са овом уредбом.

5. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби обезбеђују да је дотично особље у потпуности упознато са релевантним одредбама ове уредбе и да је обучено на одговарајући начин за послове које обавља.

6. Оператери предузимају неопходне мере како би обезбедили да је особље које управља опремом везе за пренос података у потпуности упознато са овом уредбом, да је обучено на одговарајући начин за послове које обавља, као и да су упутства о употреби опреме везе за пренос података доступна у пилотској кабини, ако је то изводљиво.

7. Државе чланице предузимају неопходне мере како би обезбедиле да је особље које је укључено у планирање лета, а које управља *IFPS*-ом, добро упознато са захтевима утврђеним у овој уредби и да је обучено на одговарајући начин за послове које обавља.

8. Државе чланице обезбеђују да су релевантне информације о коришћењу услуга везе за пренос података објављене у националним зборницима ваздухопловних информација.

Члан 14.

Изузећа

1. Када због посебних околности, на основу критеријума дефинисаних у ставу 3, одређени типови ваздухоплова не могу да испуне захтеве из ове уредбе, дотичне државе чланице достављају Комисији, најкасније до 31. децембра 2012. године, детаљне информације којима се оправдава потреба за одобравање изузећа за те типове ваздухоплова.

2. Комисија разматра захтеве за изузеће из става 1. и након консултација са заинтересованим странама доноси одлуку у складу са поступком из члана 127. став 3. Уредбе (ЕУ) 2018/1139.

3. Критеријуми из става 1. су следећи:

а) комбинација типова/модела ваздухоплова који се приближавају крају свог производног века и који се производе у ограниченом броју; и

б) комбинација типова/модела ваздухоплова за које би захтевани трошкови реинжењеринга били несразмерни због застарелог дизајна.

Члан 15.

Ступање на снагу и примена

Ова уредба ступа на снагу 20. дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније.

Ова уредба се примењује од 5. фебруара 2018. године.

Ова уредба је обавезујућа у целини и непосредно се примењује у свим државама чланицама.

АНЕКС I

Ваздушни простор из члана 1. став 3.

ДЕО А

Ваздушни простор из члана 1. став 3. укључује ваздушни простор изнад *FL 285* у оквиру следећих области информисања ваздухоплова у лету (*FIR*) и горњих области информисања ваздухоплова у лету (*UIR*):

- *Amsterdam FIR*,
- *Wien FIR*,
- *Barcelona UIR*,
- *Brindisi UIR*,
- *Brussels UIR*,
- *Canarias UIR*,
- *France UIR*,
- *Hannover UIR*,
- *Lisboa UIR*,
- *London UIR*,
- *Madrid UIR*,
- *Milano UIR*,
- *Rhein UIR*,
- *Roma UIR*,
- *Scottish UIR*,
- *Shannon UIR*.

ДЕО Б

Ваздушни простор из члана 1. став 3. укључује ваздушни простор изнад *FL 285* дефинисан у Делу А и, поред тога, области информисања ваздухоплова у лету и горње области информисања ваздухоплова у лету:

- *Bratislava FIR*,
- *Bucuresti FIR*,
- *Budapest FIR*,
- *Kobenhavn FIR*,
- *Ljubljana FIR*,
- *Nicosia FIR*,
- *Praha FIR*,
- *Sofia FIR*,
- *Warszawa FIR*,
- *Zagreb FIR*
- *Finland UIR* јужно од 61° 30',
- *Hellas UIR*,
- *Malta UIR*,
- *Riga UIR*,
- *Sweden UIR* јужно од 61°30',
- *Tallinn UIR*,
- *Vilnius UIR*.

АНЕКС II

Дефиниција услуга везе за пренос података из чл. 3, 4, 5. и 7. и Анекса IV

1. Дефиниција могућности успостављања комуникације посредством везе за пренос података (DLIC)

DLIC услуга омогућава размену неопходних података за успостављање комуникације посредством везе за пренос података између система везе за пренос података на земљи и у ваздухоплову.

DLIC услуга мора да буде доступна за подршку:

– недвосмисленом повезивању података о лету из ваздухоплова са подацима у плану лета које користи ATS јединица,

– размени информација о типу и верзији подржане апликације ваздух-земља,

– и достављању података о адреси субјекта где се налази апликација.

Размене података између система везе за пренос података у ваздухоплову и на земљи за вршење DLIC услуге, морају да буду у складу са:

– оперативним методама, дијаграмима временске секвенце и порукама за покретање DLIC и контактних функција DLIC наведених у Одељку 4.1. документа *Eurocaeа* одређеног у тачки 11. Анекса III,

– безбедносним захтевима наведеним у Одељку 4.2.2. документа *Eurocaeа* одређеног у тачки 11. Анекса III,

– захтевима у погледу перформанси, наведеним у Одељку 4.3.2. документа *Eurocaeа* одређеног у тачки 11. Анекса III.

2. Дефиниција услуге управљања ATC комуникацијама (ACM)

ACM услуга пружа аутоматизовану помоћ летачким посадама и контролорима летења за обављање преноса ATC комуникација (говорних и у виду података), које укључују:

– почетно успостављање CPDLC са ATS јединицом,

– трансфер CPDLC и говора за један лет, од једне ATS јединице до следеће ATS јединице, или упутство о промени говорног канала унутар ATS јединице или сектора,

– уобичајен завршетак CPDLC са ATS јединицом.

Размене података између система везе за пренос података у ваздухоплову и на земљи, за вршење ACM услуга, морају бити у складу са:

– оперативним методама и дијаграмима временске секвенце наведеним у Одељцима 5.1.1.1.1 – 5.1.1.1.7. и 5.1.1.2. документа *Eurocaeа* одређеног у тачки 11. Анекса III,

– безбедносним захтевима наведеним у Одељку 5.1.2.3. документа *Eurocaeа* одређеног у тачки 11. Анекса III, изузев захтева који се односе на одобрење наредне ATS јединице,

– захтевима у погледу перформанси за фазу крстарења, наведеним у Одељку 5.1.3.2. документа *Eurocaeа* одређеног у тачки 11. Анекса III.

3. Дефиниција услуге ATC одобравања и информисања (ACL)

ACL услуга пружа летачким посадама и контролорима могућност спровођења оперативне размене података, која обухвата:

– захтеве и извештаје летачких посада контролорима летења,

– одобрења, упутства и обавештења које контролори летења издају летачким посадама.

Размене података између система везе за пренос података у ваздухоплову и на земљи, за вршење *ACL* услуге, морају бити у складу са:

- оперативним методама и дијаграмима временске секвенце наведеним у Одељцима 5.2.1.1.1 – 5.2.1.1.4. и 5.2.1.2. документа *Eurocaea* одређеног у тачки 11. Анекса III,

- заједничким подскупом елемената порука наведеним у Одељку 5.2.1.1.5. документа *Eurocaea* одређеног у тачки 11. Анекса III, у зависности од оперативног окружења током крстарења,

- безбедносним захтевима наведеним у Одељку 5.2.2.3. документа *Eurocaea* одређеног у тачки 11. Анекса III,

- захтевима у погледу перформанси за фазу крстарења, наведеним у Одељку 5.2.3.2. документа *Eurocaea* одређеног у тачки 11. Анекса III.

4. Дефиниција услуге *ATC* провере микрофона (*AMC*)

AMC услуга пружа контролорима летења могућност истовременог слања упутства већем броју ваздухоплова опремљених везом за пренос података, како би летачким посадама дали инструкције да провере да њихова опрема за говорну комуникацију не блокира дати говорни канал.

Ово упутство се издаје само оним ваздухопловима који су подешени на фреквенцију која је блокирана.

Размене података између система везе за пренос података у ваздухоплову и на земљи, за вршење *AMC* услуге, морају бити у складу са:

- оперативним методама и дијаграмима временске секвенце наведеним у Одељцима 5.3.1.1.1, 5.3.1.1.2. и 5.3.1.2. документа *Eurocaea* одређеног у тачки 11. Анекса III,

- безбедносним захтевима наведеним у Одељку 5.3.2.3. документа *Eurocaea* одређеног у тачки 11. Анекса III,

- захтевима у погледу перформансе наведеним у Одељку 5.3.3.2. документа *Eurocae* одређеног у тачки 11. Анекса III.

АНЕКС III

1. ORO.MLR.105 Анекса III Уредбе Комисије (ЕУ) број 965/2012 од 5. октобра 2012. године о утврђивању техничких захтева и административних процедура који се односе на делатности у ваздушном саобраћају или ИКАО Анекс 6 – Коришћење ваздухоплова, Део I (Међународни јавни авио-превоз – Авиони) (11. издање, јул 2018. године, које укључује амандман 43), или ИКАО Анекс 6 – Коришћење ваздухоплова, Део II (Међународна општа авијација – Авиони) (10. издање, јул 2018, које укључује амандман 36).

2. Поглавље 3 – Ваздухопловна телекомуникациона мрежа, Одељак 3.5.1.1. „Управљање контекстом” (СМ), тач. а) и б) ИКАО Анекса 10 – Ваздухопловне телекомуникације – Свеска III, Део I (Комуникациони системи за пренос дигиталних података) (Друго издање, јул 2007. године, које укључује амандмане 70 – 82).

3. Поглавље 3 – Ваздухопловна телекомуникациона мрежа, Одељак 3.5.2.2. „Комуникација посредством везе за пренос података између контролора и пилота” (СРDLC), тач. а) и б) ИКАО Анекса 10 – Ваздухопловне телекомуникације – Свеска III, Део I (Комуникациони системи за пренос дигиталних података) (Друго издање, јул 2007. године, које укључује амандмане 70 – 82).

4. Поглавље 3 – Ваздухопловна телекомуникациона мрежа, Одељци 3.3, 3.4. и 3.6. ИКАО Анекса 10 – Ваздухопловне телекомуникације – Свеска III, Део I (Комуникациони системи за пренос дигиталних података) (Друго издање, јул 2007. године, које укључује амандмане 70 – 82).

5. Поглавље 6 – VHF дигитална веза ваздух-земља (VDL) ИКАО Анекса 10 – Ваздухопловне телекомуникације – Свеска III, Део I (Комуникациони системи за пренос дигиталних података) (Друго издање, јул 2007. године, које укључује амандман 90).

6. Поглавље 3 – Општи поступци за услуге међународних ваздухопловних комуникација, Одељак 3.5.1.5. ИКАО Анекса 10 – Ваздухопловне телекомуникације – Свеска II, Део I (Комуникациони поступци укључујући оне са PANS статусом) (Седмо издање, јул 2007. године, које укључује амандмане 40 – 90).

7. Поглавље 2 – Опште одредбе – Одељак 2.26.3 ИКАО Анекса 11 – Услуге у ваздушном саобраћају (14. издање, јул 2016. године, које укључује амандман 50 – А).

8. Поглавље 6 – Захтеви у погледу комуникација у оквиру услуга у ваздушном саобраћају – Одељак 6.1.1.2. ИКАО Анекса 11 – Услуге у ваздушном саобраћају (14. издање, јул 2016. године, које укључује амандман 50 – А).

9. Eurocae ED – 111, Функционалне спецификације за CNS/ATM снимање на земљи, јул 2002. године, укључујући амандман 1 (30.7.2003).

10. Eurocae ED – 100 (септембар 2000. године) и ED – 100А (април 2005. године), Захтеви у погледу интероперабилности за апликације АТS употребом АRINC 622 комуникација преносом података.

11. Eurocae ED – 120, Стандард захтева у погледу безбедности и перформансе за услуге везе за пренос података у ваздушном саобраћају у континенталном ваздушном простору, објављен у мају 2004. године, укључујући:

а) за оператере:

– измену 1, објављену у априлу 2007. године и измену 2, објављену у октобру 2007. године, или

– измену 1, објављену у априлу 2007. године и измену 2, објављену у октобру 2007. године и измену 3, објављену у септембру 2019. године;

б) за пружаоце АТS услуга:

– измену 1, објављену у априлу 2007. године, измену 2, објављену у октобру 2007. године и измену 3, објављену у септембру 2019. године.

АНЕКС IV

Захтеви из чл. 5, 6, 7, 8. и 9.

Део А: Захтеви у погледу комуникација између крајњих корисника

1. Комуникације преносом података између крајњих корисника морају да обезбеде несметано пружање и коришћење услуга комуникације у ваздушном простору из члана 1. став 3.

2. Комуникације преносом података између крајњих корисника морају да подржавају размену порука за подршку услуга везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II, у складу са заједничким стандардним скупом порука.

3. Комуникације преносом података између крајњих корисника морају да подржавају заједнички стандардизован механизам заштите између крајњих корисника како би се обезбедио интегритет примљених порука у складу са безбедносним захтевима у погледу услуга везе за пренос података, које су дефинисане у Анексу II.

Део Б: Захтеви у погледу комуникација ваздух-земља на основу *ATN* и *VDL Mode 2*

1. Комуникације ваздух-земља морају да буду пројектоване за подршку комуникацији између крајњих корисника и за обезбеђење несметаног пружања и употребе комуникационих услуга за апликације ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III, у ваздушном простору из члана 1. став 3.

2. Комуникације ваздух-земља морају да испуњавају захтеве у погледу безбедности и перформанси услуга везе за пренос података, који су дефинисани у Анексу III.

3. Комуникације ваздух-земља заснивају се на заједничком плану адресирања.

4. Достава и пријем јединица података између система на земљи и система у ваздухопловима у којима се налазе апликације ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III, морају да буду засновани на комуникационим протоколима који су у складу са стандардима *ICAO* којима се дефинише Ваздухопловна телекомуникациона мрежа из тачке 4. Анекса III.

5. Карактеристике комуникационих система на земљи и у ваздухопловима и достава и пријем пакета битова између комуникационих система на земљи и у ваздухопловима морају да буду у складу са стандардима *ICAO* којима се дефинише врло високофреквентна дигитална веза, *VDL Mode 2*, из тачке 5. Анекса III.

Део Ц: Захтеви у погледу комуникација ваздух-земља на основу других комуникационих протокола

1. Комуникације ваздух-земља морају да буду пројектоване за подршку комуникацији између крајњих корисника и за обезбеђење несметаног пружања и употребе комуникационих услуга за апликације ваздух-земља, које су дефинисане у стандардима *ICAO* наведеним у тач. 2. и 3. Анекса III, у ваздушном простору из члана 1. став 3.

2. Комуникације ваздух-земља морају да испуњавају захтеве у погледу безбедности и перформанси услуга везе за пренос података, који су дефинисани у Анексу III.

3. Комуникације ваздух-земља заснивају се на заједничком плану адресирања.

4. Достава и пријем пакета бита између комуникационих система на земљи и у ваздухопловима морају да буду засновани на комуникационим протоколима који испуњавају услове утврђене у Делу Д.

ДЕО Д: Услови из Дела Ц

1. Комуникациони протоколи морају да подржавају комуникацију између крајњих корисника.

2. Комуникациони протоколи морају да буду предмет безбедносне анализе како би се доказала усклађеност са захтевима у погледу безбедности и перформанси услуга везе за пренос података, који су дефинисани у Анексу II.

3. Комуникациони протоколи морају подржавати двосмерне комуникације од тачке до тачке употребом оних делова радио-фреквенцијског спектра које је *ICAO* одредио као погодне за комуникације преносом података ваздух-земља за подршку услугама у ваздушном саобраћају.

4. Комуникациони протоколи морају садржати механизам за управљање мобилним везама између станица на земљи и у ваздухопловима на транспарентан начин.

5. Комуникациони протоколи се морају прецизирати и потврдити у погледу прописа о пловидбености и прописа о оперативним одобрењима, који се примењују на опрему за комуникацију у ваздухопловима.

6. Комуникациони системи који подржавају ове протоколе не смеју имати штетан утицај на инсталације у ваздухопловима и на земљи које подржавају *VDL 2*.

АНЕКС V

Захтеви за оцену усаглашености или погодности за употребу саставних делова из члана 11.

1. Активностима верификације доказује се усаглашеност или погодност за употребу саставних делова којима се извршавају услуге везе за пренос података, комуникација између крајњих корисника и комуникација ваздух-земља, са важећим захтевима ове уредбе, док се ти саставни делови употребљавају у тест окружењу.

2. Произвођач је дужан да управља активностима оцене усаглашености, а нарочито:

- да утврђује одговарајуће тест окружење,
- да проверава да ли план тестирања описује саставне делове у тест окружењу,
- да проверава да ли су планом тестирања у потпуности обухваћени важећи захтеви,
- да обезбеђује доследност и квалитет техничке документације и плана тестирања,
- да планира организацију тестирања, особље, инсталацију и конфигурацију тест платформе,
- да врши контроле и тестове на начин који је одређен у плану тестирања,
- да сачини извештај у којем приказује резултате контрола и тестова.

3. Произвођач је дужан да обезбеди да саставни делови, којима се спроводе услуге везе за пренос података, комуникација између крајњих корисника и комуникација ваздух-земља, а који су уграђени у тест окружење за испитивање, испуњавају важеће захтеве ове уредбе.

4. Након успешног завршетка провере усаглашености или погодности за употребу, произвођач на своју одговорност саставља ЕЗ декларацију о усаглашености или погодности за употребу, у којој наводи да саставни делови и повезани услови коришћења испуњавају важеће захтеве ове уредбе, у складу са Анексом III тачка 3. Уредбе (ЕЗ) број 552/2004.

АНЕКС VI

Захтеви из члана 12.

1. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора успоставити методе за извештавање у оквиру организације, које обезбеђују и доказују непристрасност и независност процене у вези са активностима верификације.

2. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбедити да особље, које учествује у процесима верификације, врши контроле са највећим могућим професионалним интегритетом и највећом могућом техничком стручношћу и да није под било каквим притиском или подстицајем, нарочито финансијског типа, који може да утиче на његову процену или резултате контроле, нарочито од стране лица или групе лица на које утичу резултати контроле.

3. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбедити да особље које учествује у поступцима верификације има приступ опреми која му омогућава да правилно обавља захтеване контроле.

4. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбедити да је особље које учествује у поступцима верификације технички и стручно добро обучено, да има задовољавајуће знање у погледу захтева за верификацију коју треба да спроведе, адекватно искуство у таквим активностима и неопходну способност за састављање декларација, записника и извештаја којима се доказује да је поступак верификације спроведен.

5. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбедити да је особље које учествује у поступцима верификације способно да непристрасно спроведе своје контроле. Њихова новчана накнада не сме да зависи од броја извршених контрола или од резултата тих контрола.

АНЕКС VII

Део А: Захтеви у погледу верификације система из члана 12. став 1.

1. Верификацијом система утврђених у члану 1. став 2. доказује се усаглашеност ових система са важећим захтевима ове уредбе у окружењу за процену које одражава оперативни контекст ових система.

2. Верификација система утврђених у члану 1. став 2. спроводи се у складу са одговарајућом и признатом праксом тестирања.

3. Алати за тестирање који се користе за верификацију система утврђених у члану 1. став 2. морају да имају одговарајућу функционалност.

4. Верификацијом система из члана 1. став 2. добијају се елементи техничког досијеа који су прописани тачком 3. Анекса IV Уредбе (ЕЗ) број 552/2004, укључујући следеће елементе:

- опис спровођења,

- извештај о контролама и тестовима изведеним пре пуштања система у рад.

5. Пружалац услуга у ваздушној пловидби је дужан да управља активностима верификације, а нарочито:

- да одређује одговарајуће оперативно и техничко окружење за процену које одражава оперативно окружење;

- да проверава да ли план тестирања описује интеграцију система утврђених у члану 1. став 2. у оперативно и техничко окружење за процену;

- да проверава да ли план тестирања у потпуности обухвата важеће захтеве ове уредбе у погледу интероперабилности и перформанси;

- да обезбеђује доследност и квалитет техничке документације и плана тестирања,

- да планира организацију тестирања, особље, инсталацију и конфигурацију платформе за испитивање;

- да врши контроле и тестове на начин који је одређен у плану тестирања,

- да сачини извештај у којем приказује резултате контрола и тестова.

6. Пружалац услуга у ваздушној пловидби је дужан да обезбеди да системи утврђени у члану 1. став 2, који су употребљени у оперативном окружењу за процену, испуњавају важеће захтеве ове уредбе.

7. Након успешног завршетка провере усаглашености, пружаоци услуга у ваздушној пловидби састављају ЕЗ декларацију о верификацији система и подносе је националном надзорном телу заједно са техничким досијеом, на начин како је прописано у члану 6. Уредбе (ЕЗ) број 552/2004.

Део Б: Захтеви у погледу верификације система из члана 12. став 2.

1. Верификацијом система утврђених у члану 1. став 2. доказује се усаглашеност ових система са важећим захтевима ове уредбе у окружењу за процену које одражава оперативни контекст ових система.

2. Верификација система утврђених у члану 1. став 2. спроводи се у складу са одговарајућом и признатом праксом тестирања.

3. Алати за тестирање који се користе за верификацију система утврђених у члану 1. став 2. морају да имају одговарајућу функционалност.

4. Верификацијом система из члана 1. став 2. добијају се елементи техничког досијеа који су прописани тачком 3. Анекса IV Уредбе (ЕЗ) број 552/2004, укључујући следеће елементе:

- опис спровођења,
- извештај о контролама и тестовима изведеним пре пуштања система у рад.

5. Пружалац услуга у ваздушној пловидби одређује одговарајуће оперативно и техничко окружење за процену које одражава оперативно окружење, а активности верификације обавља именовано тело.

6. Именовано тело управља активностима верификације и нарочито:

- проверава да ли план тестирања описује интеграцију система утврђених у члану 1. став 2. у оперативно и техничко окружење за процену,
- проверава да ли план тестирања у потпуности обухвата важеће захтеве ове уредбе,
- обезбеђује доследност и квалитет техничке документације и плана тестирања,
- планира организацију тестирања, особље, инсталацију и конфигурацију тест платформе;
- изводи контроле и тестове, на начин који је одређен у плану тестирања,
- саставља извештај у којем приказује резултате контрола и тестова.

7. Именовано тело обезбеђује да системи утврђени у члану 1. став 2, који су употребљени у оперативном окружењу за процену, испуњавају важеће захтеве ове уредбе.

8. Након успешног завршетка задатака верификације, именовано тело саставља потврду о усаглашености у вези са задацима које је спровело.

9. Након тога, пружалац услуга у ваздушној пловидби саставља ЕЗ декларацију о верификацији система и подноси је националном надзорном телу заједно са техничким досијеом, на начин како је прописано у члану 6. Уредбе (ЕЗ) број 552/2004.

Сprovedбена одлука Комисије (ЕУ) 2019/2012 од 29. новембра 2019. године о изузећима на основу члана 14. Уредбе Комисије (ЕЗ) бр. 29/2009 од 16. јануара 2009. године о утврђивању захтева у погледу услуга везе за пренос података за Јединствено европско небо

Члан 1.

Следеће комбинације типова/модела ваздухоплова се трајно изузимају од захтева наведених у члану 3. став 2. Уредбе (ЕЗ) бр. 29/2009:

- а) комбинације типова/модела ваздухоплова из Анекса I ове одлуке;
- б) комбинације типова/модела ваздухоплова из Анекса II ове одлуке, са првом појединачном потврдом о пловидбености издатом пре 5. фебруара 2020. године.

Члан 2.

Следеће комбинације типова/модела ваздухоплова се изузимају од захтева наведених у члану 3. став 2. Уредбе (ЕЗ) бр. 29/2009 до 5. фебруара 2022. године:

- а) комбинације типова/модела ваздухоплова из Анекса II ове одлуке, са првом појединачном потврдом о пловидбености издатом 5. фебруара 2020. године или касније;
- б) комбинације типова/модела ваздухоплова из Анекса III ове одлуке.

Члан 3.

Одлука С(2011) 2611 - финална и Сprovedбена одлука С(2011) 9074 - финална стављају се ван снаге.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу двадесетог дана од дана њеног објављивања у Службеном листу Европске уније.

АНЕКС I

Изузећа из члана 1. тачка а) ове одлуке

Тип/серија/модел ваздухоплова	Произвођач	ИКАО ознака типа
АН-12 сви	Antonov	AN12
АН-124 100	Antonov	A124
ИЛ-76 сви	Ilyushin	IL76
A300 сви	Airbus	A30B A306 A3ST
A310 сви	Airbus	A310
A-319/-320/-321 са првом потврдом о пловидбености издатом између 1. јануара 1995. године и 5. јула 1999. године, укључујући те датуме	Airbus	A319 A320 A321
A340 сви	Airbus	A342 A343 A345 A346
A318-112	Airbus	A318
AVROLINER (RJ-100)	AVRO	RJ1H
AVROLINER (RJ-85)	AVRO	RJ85
BA146-301	British Aerospace	B463
B717-200	Boeing	B712

B737-300	Boeing	B733
B737-400	Boeing	B734
B737-500	Boeing	B735
B747-400	Boeing	B744
B757-200	Boeing	B752
B757-300	Boeing	B753
B767-200	Boeing	B762
B767-300	Boeing	B763
B767-400	Boeing	B764
MD-82	Boeing	MD82
MD-83	Boeing	MD83
MD-11 сви	Boeing	MD11
CL-600-2B19 (CRJ100/200/440)	Bombardier	CRJ1/CRJ2
Dornier 328-100	Dornier	D328
Dornier 328-300	Dornier	J328
Fokker 70	Fokker	F70
Fokker 100	Fokker	F100
King Air series (90/100/200/300)	Beechcraft	BE9L BE20 B350

Hercules L-382-G-44K-30	Lockheed	C130
SAAB 2000/SAAB SF2000	SAAB	SB20

АНЕКС II

Изузећа из члана 1. тачка б) и члана 2. тачка а) ове одлуке

Тип/серија/модел ваздухоплова	Произвођач	ИКАО ознака типа
A330 Series 200/300	Airbus	A332/A333
Global Express/5000 BD-700-1A10/1A11	Bombardier	GLEX/GL5T
CL-600-2C10 (CRJ-700)	Bombardier	CRJ7
C525C, CJ4	Cessna	C25C
C560XL (Citation XLS+)	Cessna	C56X
Falcon 2000 all	Dassault	F2TH
Falcon 900 all	Dassault	F900
EMB-500 (Phenom 100)	Embraer	E50P
EMB-505 (Phenom 300)	Embraer	E55P
EMB-135BJ (Legacy 600)	Embraer	E35L
EMB-135EJ (Legacy 650)	Embraer	E35L
EMB-145 (135/140/145)	Embraer	E135 E145, E45X

PC-12	Pilatus	PC12
-------	---------	------

АНЕКС III

Изузећа из члана 2. тачка б) ове одлуке

Тип/серија/модел ваздухоплова	Произвођач	ИКАО ознака типа
A318 (ACJ)	Airbus	A318
A319 (ACJ)	Airbus	A319
A320 (ACJ)	Airbus	A320
A321 (ACJ)	Airbus	A321
B737-700IGW (BBJ)	Boeing	B737
B737-800 (BBJ2)	Boeing	B738
B737-900ER (BBJ3)	Boeing	B739
B767-300F	Boeing	B763
ERJ 190-100ECJ	Embraer	E190